

De Beekse Galgenberg in 1713 goed benut

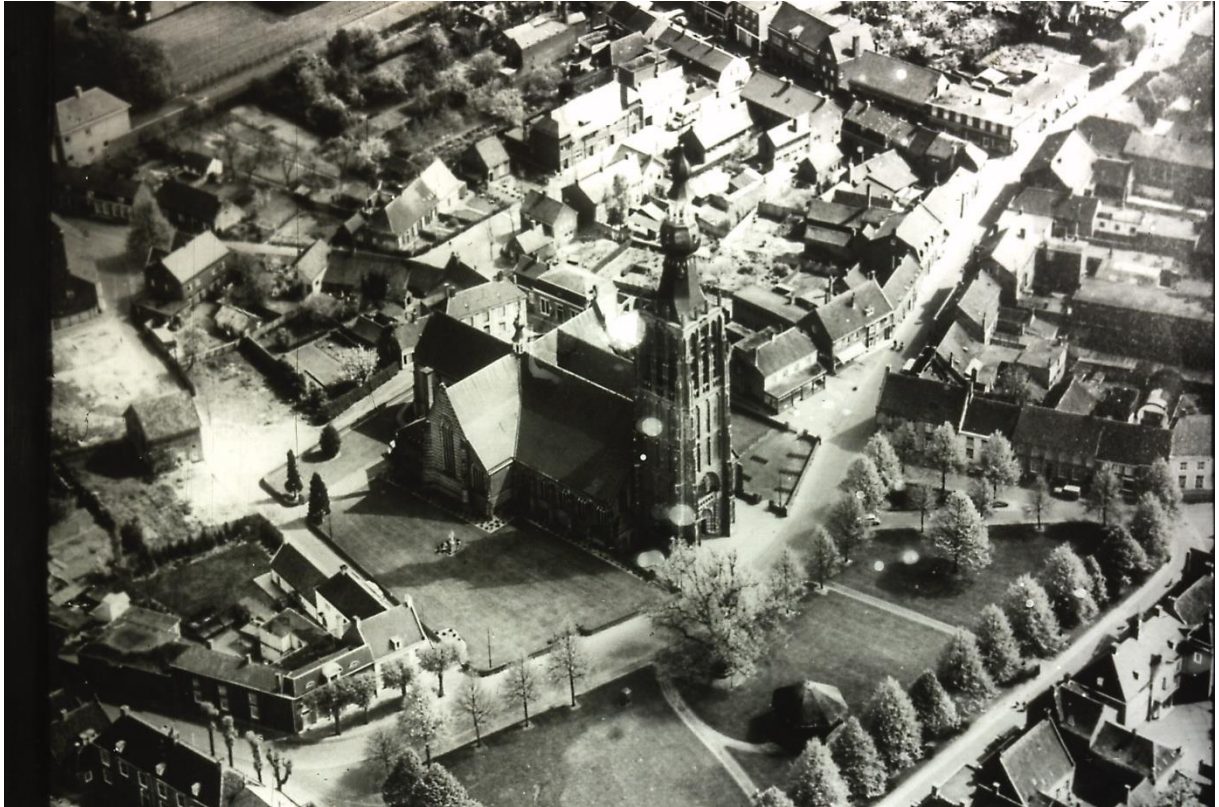
door Jan van Helvoirt

Tot nu toe werd gesuggereerd, mede dankzij het aardrijkskundige boekje van meester Broeders uit 1838, dat de Beekse Galgenberg tegenover de Heimolen aan de weg van het Groot Loo naar Gorp zou liggen. Er ligt inderdaad een mooi heuveltje, maar die liggen er veel meer. Ton de Jong kwam enige tijd geleden met een nieuwe locatie: een bergje tussen de weg naar Rooverthout en de weg naar Gorp. Heel overzichtelijk in de heide. Hij baseerde zich op een oude kaart en met GPS heeft hij de plaats precies ingemeten en teruggevonden. En inderdaad lag daar voorheen, hoog en droog in de heide tussen de Rooverthoutse Brug en de weg naar het Groot Loo, *de Oude Bossche Baan*. Tijdens grootschalige heideontginningen verdween die oude weg helaas.

De berechting en het straffen zelf werden op de Beekse Markt uitgevoerd. Het levenloze lichaam van de gedetineerde werd daarna op de kar naar de Galgenberg vervoerd en tot afschrikwekkend voorbeeld aan de openbare weg 'dichtbij de dorpsgrens' getoond. Misschien vormde die Oude Bossche Baan in het verleden wel een gedeelte van de oudste noordgrens met Tilburg! Laten we enkele voorbeelden van executies begin achttiende eeuw noemen: -op 22 maart 1710 werd Jan Custers opgehangen en zijn vrouw aan de 'kaak op het schavot' geselsd en verbannen; -in juli 1713 werden drie misdadigers, waaronder Huybert de Wael, op de Beekse Markt geradbraakt; -op 23 september 1713 werd Jan Hoolen met touwen gewurfd en zijn zwangere vrouw verbannen; -op 11 december 1724 werd Jan Degener aan de 'halve galg' onder veel publiek op de markt opgehangen; -op 11 juni 1725 werden enkele heidenen, vagebonden of landlopers geselsd en opgeknoopt.

Als landlopers de eerste keer werden gesignaleerd volgde geseling. Voor de tweede keer werd men gebrandmerkt. Op de derde overtreding volgde de doodstraf. Had men geweld gebruikt of bezat men 'enig schietgeweer' dan volgde onherroepelijk de doodstraf. Werd de straf buiten Beek gepleegd dan kwamen vaak de schepenen van Den Bosch in actie. Zo werden in 1741 vader Peter en zoon Nicolaas van Laarhoven uit Esbeek in Den Bosch berecht en opgehangen voor het stelen van een paard in Doeveeren.

Na de doodstraf op de Markt werd een plaats aangewezen om de lichamen *aen het buyten gericht* op te hangen. Op de gevonden kaart van Tulder en Rooverthout en omgeving staat duidelijk 'gerecht' vermeld. De aannemer moest daar een eiken paal plaatsen met een kruis er bovenop. Het 'oude rad' werd er afgeslagen en vervangen door een nieuw rad of spaakwiel. Met behulp van touwen en katrollen werden de lijken daar aan de voorbijgangers tentoongesteld. In Beek kennen we ook nog *het Galgenbroek*, genoemd in 1607. Dat lag aan de oostgrens, ergens aan de Broekhovensedijk tussen de Biest en Tilburg. Maar laten we van die juiste locatie en van die tussen Rooverthout en het Loo ... geen halszaak maken!

Begin achttiende eeuw vonden er veel terechtstellingen plaats op de Beekse Markt